

Nr 480.

Av herr **Andersson** i Falkenberg m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 223, angående statsverkets övertagande av vissa städers förpliktelser beträffande befattningshavare, vilka vid upphörande av rådhusrätterna i samma städer komma att indragas.*

Enligt lag den 17 juni 1932 om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende kan beträffande stad, i vars rådhusrätt jämte borgmästaren endast en ledamot finnes, som skall vara lagfaren, när borgmästaretjänsten är ledig, utan stadsfullmäktiges samtycke meddelas förordnande om rådhusrättens upphörande och stadens förenande med domsaga, under förutsättning av bl. a. att statsverket övertager stadens förpliktelser beträffande avlöning och pension till innehavare av befattning, som genom rådhusrättens upphörande indrages, samt att ändringen icke medför ökad ekonomisk börda eller annan avsevärd olägenhet för staden.

I Falkenberg, vid vars rådhusrätt förutom borgmästaren skall finnas en lagfaren ledamot, blev borgmästareämbetet vakant den 5 juni 1932.

Med anledning härav har på förordnande utredning verkställtts av särskild utredningsman om stadens läggande under landsrätt och har resultatet härav i särskild skrivelse av den 27 oktober 1934 överlämnats till länsstyrelsen, varefter stadsfullmäktige avgivit yttrande den 31 januari 1935. Yttrande över utredningen har även avgivits av de tingshusbyggnadsskyldige och häradsrätten i Årstads och Faurås tingslag, av domhavanden i Hallands mellersta domsaga samt magistraten i Falkenberg.

Länsstyrelsen har i utlåtande den 4 maj 1935 tillstyrkt att förordnande meddelas om Falkenbergs förenande i judiciellt avseende med Årstads och Faurås tingslag. Härefter hava av stadsfullmäktige utsedda deputerade i skrivelser till herr statsrådet och chefen för kungl. justitiedepartementet den 6 september 1935 gjort vissa erinringar mot länsstyrelsens förslag och lämnat redogörelse för de ekonomiska verkningarna. Den 29 oktober 1936 hava stadsfullmäktige på grund av särskild motion beslutat göra framställning hos kungl. justitiedepartementet om ärendets snara slutbehandling hos Kungl. Maj:t.

Göta hovrätt och statskontoret hava på vissa grunder föreslagit stadens läggande under landsrätt.

Genom proposition, dagtecknad den 26 februari 1937, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till rådmännen Cassel och Lundén utbetala respektive 5.600:— kronor och 300:— kronor som årlig gottgörelse, och i statsrådsprotokoll samma dag anför chefen för kungl. justitiedepartementet att, under förutsättning av att statsverket övertager dessa förpliktelser, det är statsrådets avsikt föreslå Kungl. Maj:t att rådhusrätten i Falkenberg upphör å lämplig tidpunkt, då nuvarande kronokassören avgår från sin befattning med begagnande av den honom av staden tillerkända pensionsrätten.

Staden, som vid upprepade tillfällen uttalat sig emot en förläggning under landsrätt och anhållit att få bibehålla den nuvarande jurisdiktionen, anför bl. a. i sitt yttrande över utredningsmannens förslag: »Stadsfullmäktige vilja redan från början på goda grunder göra det uttalandet, att stadens innevånare bestämt motsätta sig att staden fråntages sin av ålder bestående jurisdiktion med de fördelar, som otvivelaktigt äro förbundna därmed. Stadsfullmäktige kunna nämligen icke finna, att den föreslagna förändringen medför något som helst gagn för rättsskipningen vare sig ifråga om materiell rättvisa, snabbhet eller billighet, utan snarare olägenhet, särskilt beträffande växel- och kravmål, och sålunda utgör en motsats till utvecklingens krav på snabbara och förbättrade förhållanden, men inse däremot till fullo, att densamma kommer att medföra betydligt ökade kostnader icke blott för staden utan även för statsverket.»

Uti Kungl. propositionen har ersättningen till innehavaren av förste rådmansbefattningen upptagits till 5.600:— kronor. Befattningshavarens slutlön utgör 3.800:— kronor och i sportler per år i genomsnitt kronor 2.300:— eller sammanlagt 6.100:— kronor. Avdrag har gjorts enligt utredningsmannens beräkning för 500:— kronor till skrivbiträde. Häremot hava stadsfullmäktige anført att, »då Cassel emellertid icke under hela sin tjänstetid som förste rådmän haft någon utgift till skrivhjälp, enär han själv medhunnit såväl uppsättningen av protokoll som dessas utskrift å maskin, saknar avdraget 500:— kronor all grund och bestrides.» Den årliga utgiften för statsverket till ordinarie innehavaren av denna befattning, Cassel, skulle sålunda i enlighet med gällande grunder utgöra 6.100:— kronor.

Vad angår andre rådmannen Tomander har denne befattningshavare av länsstyrelsen erhållit öppen fullmakt utan någon inskränkning, varför han, därest jurisdiktionen bibehålles, äger rätt till denna befattning på livstid. Därest en indragning kommer till stånd, torde han i likhet med rådhusrättens övriga ledamöter vara fullt berättigad till ersättning under sin återstående livstid. Stadsfullmäktige hava ock med bestämdhet påyrkat, att Tomander icke sättes i sämre ställning än de övriga rådmännen utan kompenseras med full lön, och slutligt yrkat,

att de tre rådmännen rättvisligen kompenseras av statsverket med tillhopa 7.300:— kronor per år.

Beträffande kronokassören framhåller länsstyrelsen i sin underdåniga skrivelse den 4 maj 1935: »Av skäl, som anföras i det av ovanberörda Bergwall i ärendet avgivna yttrandet, torde kronouppbörds-kassörstjänsten vara att hänföra till befattning, som genom rådhusrättens upphörande indrages, och alltså statsverket enligt lagen av den 17 juni 1932 om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende vara skyldigt att, om staden beviljar den nuvarande innehavaren av samma tjänst pension, övertaga stadens därav härflytande förpliktelser gentemot Bergwall.»

Stadsfullmäktige hava även hävdad samma uppfattning.

Statskontoret har ej ingått i spörsmål huruvida befattningen kunde hänföras till sådan tjänst, beträffande vilken förpliktelser av här ifrågasatt art kunde föreligga för statsverket.

Då befattningen genom rådhusrättens upphörande indrages, torde det, enligt bestämmelserna i § 2 mom. 2 lag om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende, åligga statsverket att övertaga stadens förpliktelser beträffande avlöning och pension till befattningshavaren.

Uti sitt yttrande hava stadsfullmäktige vidare anfört: »Ej heller har av utredningsmannen angivits något belopp för de utgifter, vilka komma att åvila staden för utförandet av de arbeten, med undantag av debitering och uppbörd av kronoutskylder, vilka nu utföras av kronokassören.» Den minskning i arbetsuppgifterna, som kommer till stånd genom kronokassörsbefattningens upphörande, är delvis kompenserad genom biträde, som kronokassören avlönar av uppbördsprovision för skattemedel m. m. Staden måste sålunda räkna med ökad utgift för dessa arbetsuppgifter.

Utredningsmannen har beräknat slutlönen för en eventuellt blivande kommunalborgmästare till 9.000:— kronor. De av staden utsedda kommitterade hava under utredningen framhållit, att denna slutlön ej kan bestämmas till lägre belopp än 10.000:— kronor, därest staden skall kunna anställa en fullt kvalificerad kraft, och stadsfullmäktige hava instämt häruti.

Den för kommunalborgmästaretjänsten upptagna ersättningen till semestervikarie med 750:— kronor är beräknad för en månad per år efter en grundlön av 9.000:— kronor. Någon kostnad till skrivbiträde åt kommunalborgmästaren har ej medtagits i kostnadskalkylen.

Utgiften för inlösen i tingshusbyggnaden har av utredningsmannen beräknats till 42 procent efter ett värde å tingshuset av 150.000:— kronor med 63.000:— kronor, motsvarande en annuitet efter 3 ½ procents ränta 4.431:— kronor i 20 år.

De tingshusbyggnadsskyldige hava påfordrat att, till grund för in-

lösensumman skall läggas ett värde för tingshuset av 170.000:— kronor, vilket skulle hava till följd att inlösensumman höjes till 71.400:— kronor med en annuitet efter samma räntesats och tid om 5.023:78 kronor, vilken inlösensumma länsstyrelsen ansett skälig. Länsstyrelsen har dock ansett att räntesatsen borde kunna nedbringas till 3 procent med en annuitet om 4.799:20 kronor.

Utan att ingå i prövning av de olika belopp, vilka angivits för upplåtelse av andel i tingshusbyggnaden, hava stadsfullmäktige framhållit, »att staden har fullt tillfredsställande lokaler för sitt rättsväsende, och anser sig sålunda ej kunna medgiva att stadens skattedragare skola betungas med en fullkomligt obehörlig utgiftsökning.»

Med utgång härifrån samt att tingshusbyggnaden, som uppfördes år 1906, torde vara i behov av reovering och modernisering, vilken åtgärd påskyndas, därest Falkenbergs stad överföres till domsagan, samt att staden får bidra till dessa utgifter, och att de årliga utgifterna för driftens upprätthållande minska utgifterna för tingslaget, torde staden vid en eventuell förläggning under landsrätt befrias från den här nämnda lösenkyldigheten. Skola de tingshusbyggnadsskyldige erhålla ersättning, böra dessa medel i så fall förskjutas av statsverket.

Jämförelsetablå över kostnadernas fördelning vid eventuellt förenande av Falkenbergs stad med Hallands läns mellersta domsaga, med utgång från kungl. proposition i ärendet.

Med nuvarande organisation:

Borgmästaren, slutlön	8,500:—	vartill komma sportler.
1. rådmannen, »	3,800:—	d:o 2,300:—
2. » arvode	900:—	
Extra » »	300:—	
Semestervikarie	187: 50	
Sekreterare hos stadsf. o. byggnadsn.....	1,500:—	
Diverse omkostnader och städning	1,200:—	
Kronouppbörds-kassören, slutlön	2,650:—	vartill komma sportler
Kronouppbörds-göromål.....	225:—	
Skrivmateriel och trycksaker	200:—	
Stadsfogden, slutlön	1,650:—	
Stadsfiskalen, slutlön.....	4,600:—	
Exekutionsbiträdet, slutlön.....	3,300:—	
Skrivmateriel m. m.	300:—	
Del i annuitet för lån å tingsbyggn. för inkorporering fr. Skrea socken	423: 59	

Kronor 29,736: 09

Efter stadens förenande med domsagan:

Kommunalborgmästaren, slutlön.....	10,000: —
Ersättning till semestervikarie	750: —
Diverse omkostnader och städning	1,200: —
2. rådmannen, kompensation	900: —
Kronokassören, pension	1,490: —
Arvode för göromål, som nu utföras av kronokassören och överflyttas å staden	1,200: —
Exekutionsbiträdet	3,300: —
Skrivmateriel m. m.	200: —
Stadsfogde- och stadsfiskalsbefattningarna, därest dessa kunna sammanslås.....	8,000: —
Semestervikarie	550: —
Stadens andel i pensionsavgifter	500: —
Skrivmateriel m. m.	300: —
Valnämnden	400: —
Annuitet å stadens inlösensumma.....	4,910: 81
Årligt bidrag till kostnader för tingshus- hållning	3,150: —
	Kronor 36,850: 81

Vid detta förhållande skulle *Falkenbergs stads ökade utgifter* med undantag av del i kostnaderna för eventuell reovering av tingshusbyggnaden uppgå till kr. 7.114:—.

Därest statsverket i enlighet med bestämmelserna om landsrättslägningen övertager kronokassörens pensionering och andre rådmannens kompensation med kr. 2.390:—, bli stadens ökade kostnader kr. 4.724:—.

Falkenbergs stad och dess innebyggare ha, sedan borgmästaretjänsten år 1932 blev vakant, önskat återbesätta tjänsten med ordinarie innehavare. På olika sätt har staden givit tillkänna sin önskan om att icke bli förlagd under landsrätt. En fullständigt enig opinion finner det oriktigt att borttagande av stadens egen jurisdiktion skall förorsaka staden merutgifter för ett antal år framåt, bland annat för inlösen av del i tingshus, då staden förfogar över fullt ändamålsenliga lokaler för sin egen jurisdiktion. Ett förläggande under landsrätt mot stadens vilja måste därför ske så, att det icke förorsakar staden några merutgifter.

Med hänvisning till förestående och med åberopande av bestämmelserna i lag om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende få vi hemställa,

att, då ett bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 223 evad det berör Falkenbergs stad, för staden kommer att medföra en årlig merkostnad av kr. 7.114:—, riksdagen måtte besluta,

att staten dels övertager pensioneringen av kronouppbörds-kassören med kr. 1.490:— pr år, dels tillerkänner nuvarande andre rådmannen en kompensation, motsvarande till honom nu utgående arvode kr. 900:—, dels ock tillerkänner staden en årlig ersättning med kr. 4.724:— att utgå intill dess annuiteten å inlösningssumman för tingshuset blivit slutbetalad. Därjämte hemställes att förste rådmannen Cassel tillerkännes ytterligare kr. 500:— i kompensation eller sammanlagt 6.100:— kr. per år.

Därest detta ej skulle av riksdagen bifallas, hemställes,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 223, punkt 3, evad den berör Falkenbergs stad.

Stockholm den 3 april 1937.

Anders Andersson
i Falkenberg.

Ragnar Persson.

Linus Andersson.